

Kemal Bey ve arkadaşlarının sürgüne gönderilekleri,

ertesi günü çıkan Basiret'te ilk sayfede bildirilmişti:

" Bab-ı Zaptiye hapishanesinde mahbus bulunan İbret muharrirlerinden

Kemal ve Nuri Beylerle Hakkı Efendi ve Mişat Efendi ile Tefvik Bey ün kalkan Mısır vapuruna bindirilerek gönderilmiştir. Mişat ve sürgün yerleri hakkındaki rivayetler muhteliftir. Hakiki durum ileride Hükümet-i Seniye'nin ilanından anlaşılır."

(Basiret no. 898 perşembe 12 safer 1290, 29 mart 1289 (M.10 nisan 1873)

Aynı haberi Haksik-ül Vekayi gazetesi daha etraflı vermiş, tutuklulara dış bileyen bir gazete olduğu için de tutuklanmalarını haklı gören yorumda bulunmaktan kaçınmamıştır. Meslek haysiyetine sığmayan bu küçüklük belgesi şöyledir:

"Evvelki günü nüshanıza tutuklanmış oleuklarını bileirmiş bulunduğumuz

Kemal ve Tefvik ve Nuri Beyler ile Mişat ve Hakkı Efendiler Kıbrıs, Akka'ya olmak üzere ünkü gün İstanbul'dan sürgün edilip uzaklaştırılmışlardır. Bunların sürgünlükleri hakkında rivayet muhtelif olup bizim tahminimize ve kuvvetle zan ettiğimize göre Saltanat-ı Seniye'nin şu muamelesi sadece söz konusu kimselerin özel düşünce ve maksadlara vatanseverlik sevgi vererek ve aşırı fikirlerinden dolayı kasırlı olarak yazıp yazdıkları ve tiyatro gibi halkın toplandığı bir yerde nümayişlerde bulunmak derecesinde laubali hareketlerle meydana koyup belirttikleri çeşitli konulara ve tutumlara bir genel millî heyecan havası çalışarak hem Devlet'in menfaati ve hem de Millet'in gerçek

yararlarının aksine davranışlarda bulunmaları yüzünden meydana gelmiştir."

Gazete birinci sahifesinde verdiği bu haberin hemen altına da Sirac'ın kapatılması
resmî tebliğini yerleştirmiştir:

"İlân-ı Resmî"

"Sirac gazetesinin ve Sirac namına çıkarılacak risalenin (dergi) imtiyaz fesh ve
ilga kılınmakla durumun bildirilmesine gelmiştir."

(Hakaik-ül Vekayi No. 842

Perşembe 12 safer 1290- 29 mart 1289, miladi 10 nisan 1873)

KLİŞE

KLİŞE

Kemal ve arkadaşlarının sürgüne gönderileceklerini ve Ebüzziya'nın
gazetesinin toptan kapandığını bileiren Hakaik ve Basiret gazetelerinin
o günkü sayıları

Ebüzziya Tefvik'in tutuklanmasından üç gün sonra, sürgüne gönderilmek üzere yola çıkarıldıkları gün, gazetesi Sirac'ın ve o isim altında çıkarılmağa hazırlandığı derginin de imtiyazları fesh olunmuş, karar Matbuat İcaresince günlük gazetelerle ilan edilmişti.

Basiret tebliği ilk sahifesinde vermişti :

"Matbuat İcare-i Behiyesinden"

"Sirac gazetesinin ve Sirca namında çıkarılacak risalenin imtiyazı fesh ve ilga kılınmakla beyan-ı keyfiyete ibtidar olundu (durum bildirildi).

Fi 11 safer sene 90 ve Fi 28 mart sene 89 (9 nisan 1873)

(Basiret no. 898 . Perşembe 12 safer 1290-

29 mart 1289, 10 nisan 1873)

Ebüzziya Tefvik'in tutuklanmasından üç gün sonra, sürgüne gönderilmek üzere yola çıkarılmaları gün, gazetesi Sirac'ın ve o isim altında çıkarmağa hazırlanmış derginin de imtiyazları fesh olunmuş, karar Matbuat İdaresince günlük gazetelerle ilan edilmişti.

Basiret tebliği ilk sahifesinde vermişti :

"Matbuat İdaresi Behiyesinden"

"Sirac gazetesinin ve Sirca namında çıkarılacak risalenin imtiyazı fesh ve ilga kılınmakla beyan-ı keyfiyete ibtidar olundu (durum bileirilei).

Fi 11 safer sene 90 ve Fi 28 mart sene 89 (9 nisan 1873)

(Basiret no. 898 . Perşembe 12 safer 1290-

29 mart 1289, 10 nisan 1873)

Hükümet, Tefvik (Ebüzziya) Beyi tutukladıktan üç gün sonra, 9 Nisan 1873'de, SIRAC gazetesini ve Tefvik Beyin çıkarmağa hazırlandığı SİRACmecmuasının müsaadelerini iptal etmiş gazeteyi toptan kapatmış kararını da sürgüne gönderildikleri gün ilân eylemişti :

"İlân-ı Resmî"

"Sirac gazetesinin ve "Sirac" namında çıkarılacak risale (dergi) nin imtiyazı fesih ve ilga kılınmakla beyan-ı keyfiyete ibtidar olundu."

"Hakayik-ül Vekayi No. 842

" Perşembe

12 safer 1290 - 29 mart 1287 (10 Nisan 1873)

Kemal ve arkadaşlarının tevkiflerinden bir gün sonra Hakaik gazetesinde şu habere birinci sahifede yer verilmiş, bununla tutuklanışları dolaylı olarak ilan edilmiştir:

"Milga İbret gazetesinin yazı işlerinde bulunan Kemal Bey ve Mişat Efendi ve Nuri Bey ve Hakkı Efendi ile Sirac gazetesinin imtiyaz sahibi Tefvik Beyin Bab-ı Zaptiyede tutuklu buldukları ve haklarında ne gibi bir muamele yapılacağına dair, Bab-ı Ali'den, Bab-ı Zaptiye'ye henüz herhangi bir emir ve karar tebliğ olunmadığı haber alınmıştır."

(Hakaik-ül Vekayi No. 840, salı 10 safer 1290 - 8 Nisan 1873

R. 27 mart 1289)

Klişe

Kemal ve arkadaşlarının tutuklanışlarını bildiren

Hakaik Gazetesinin yazısı

Kemal ve arkadaşlarının tevkiflerinden bir gün sonra Hakaik gazetesinde şu habere
birinci sahifede yer verilmiş, bununla tutuklandıkları dolaylı olarak ilan edilmiştir:

"Milga İbret gazetesinin yazı işlerinde bulunan Kemal Bey ve Mihat Efendi ve
Nuri Bey ve Hakkı Efendi ile Sirac gazetesinin imtiyaz sahibi Tefik Beyin Bab-ı
Zaptiyyede tutuklu buldukları ve haklarında ne gibi bir muamele yapılacağına dair,
Bab-ı Ali'den, Bab-ı Zaptiye'ye henüz herhangi bir emir ve karar tebliğ olunmadığı
haber alınmıştır."

(Hakaik-ül Vekayi No. 840, salı 10 safer 1290 - 8 Nisan 1873

R. 27 mart 1289)

Klişe

Kemal ve arkadaşlarının tutuklandıklarını bildiren

Hakaik Gazetesinin yazısı

Namık Kemal ve arkadaşlarının tutuklanmalarının gazetelerde bildirilişi

Namık Kemal ve arkadaşları 6 nisan 1873 pazar günü tutuklanıp hapsedilmişlerdi.

Olayı Hakaik gazetesi kısaca bildirmiş olmakla beraber, zamanın ikinci önemli havadis gazetesi Basiret bir şey yazmamıştı. Nihayet bu gazete de, tutukluların sürgüne gönderecekleri gün hem tutuklanmış oluklarını hem de o gün sürgüne gönderileceklerini, o zamanın havadis bildirme adetine kıyasla uzunca sayılacak bir yazı ile vermiştir :

" Geçen gün ilga olunmuş İbret gazetesi muharrirlerinden Kemal ve Nuri Beyler ile Mişhat Efendi ve Fatihli olup talebeden bulunan Hakkı Efendi ve Sirac gazetesi imtiyaz sahibi Tefvik Bey geçen pazar akşamı Gedik Paşa'da ki Agob'un tiyatrosunda buldukları halde, zabita tarafından kâğırlılıp Hapishane-i Umumi de tevkif edilmişlerdir.

" O gece İbret gazetesi imtiyaz sahibi Aleksan Efendi de hapis edilmiş ise de ertesi günü serbest bırakılmıştır.

"Tutukluların bugün Kıbrıs ve Rodos ve Akkâ taraflarına sürgün olarak gönderilecekleri söylenmekte ve bunların tutuklanmalarının sebebi malum ise de buna dair henüz resmi bir haber gelmediğinden şimelik tefsilat vermiyoruz."

(Basiret No. 897 çarşamba 11 safer 1290 - 28 mart 1289

M. 9 nisan 1873)

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.8138

Belge

Q

هفائى

طوقه لار

Kemâl ve arkadaşlarının tutuklandıklarını iki gün sonra İstanbul gazetelerinin bir kaçı vermiştir.

HAKAİK de :

"Mülga İbret gazetesinin umur tahrisiyesinde bulunan Kemâl Bey ve Midhat Efendi ve Nuri Bey ve Hakkı Efendi ile, Sirac Gazetesinin sahib-i imtiyazı Tevfik Beyin Bab-ı Zaptiye de taht-ı tevkifde buldukları ve haklarında ne güne muamele olunacağına dair canib-i Bab-ı Âli'den Bab-ı Zaptiye-ye henüz bir güne emir ve karar tebliğ olunmadığı haber alınmıştır."

"Hakaik-ül Vekayi No. 840, sahife 1 "

"Salı : 10 safer 1290 - 27 mart 1289 (8 nisan 1873) "

ایرادیه و اجازت
و اجازت

Belge L

Nuri ve Tefvik (Ebüzziya) Beylerin ve Ağâh Efendinin Mahmud Nedim Paşa tarafın-
dan İstanbuldan uzaklaştırılmak üzere memurluklara tayinlerinin arz tezkeresi
ve irade belgesi :

(Başbakanlık arşivi, İradeler, Dahiliye No. 45. 467).

"Atüfetlû Efendim Hazretleri

"Niğde mütesarrıfı Derviş Beyin bazı sır-i harekâtına mebni azli Şura-yı

Devlet Kararı iktizasından olmakla İzmir Mütesarrıfı Saadetlû Hasan Bey

Efendi Hazretlerinin maaş-ı muhassesi ile onun yerine ve Saadetlû AGAH EFENDİ

Hazretlerinin sekiz bin kuruş aylıkla açılacak İzmir Mütesarrıflığına ve Ankara

Mektupcusu İzzetlû Tahir Efendinin açıkta bulunan Erzurum ve NURİ BEYİN X

Ankara mektupculuklarına ve TEVFIK Beyin dahi İzmir Mahkeme-i Merkeziyesi Baş

kitabetine mahsus olan sehriyelerile icra-yı memuriyetleri hakkında her ne

vechile İrade-i Seniye-i Cenab-ı Cihanbani müteallik ve Şerefsudur buyrulur ise

mantık celili ifa olunacağı ifadesile tezkere-i senaveri terkim kılındı.

Efendim Fi 16 Ca sene 289

" M »

« Maruz Çaker kemineridir ki

« Enmile zeyb-i tazim olan işbu tezkere-i asafaneleri manzur sevkemüfur-u

Cenab-ı Mülükâne buyurulmuş ve Müşar Mumailaykimin İstizan-ı Âli-i Sedaret

10 ayah minikuller